

LIITE 6

RAMBOLL FINLAND OY: KELIBER OY, LITIUMPROVINSSIN LIITO-
ORAVASELVITYS 2014

Päivämäärä

19.06.2014

KELIBER OY

LITIUMPROVINSSIN LIITO-ORAVASELVITYS

Päivämäärä	19.6.2014
Laatija	Antje Neumann
Tarkastaja	Heli Uimarihuhta
Kuvaus	Liito-oravaselvitys
Kansikuva	Hautakankaan metsää

Viite	1510013339
-------	-------------------

SISÄLTÖ

1.	Johdanto	1
2.	Tausta	1
3.	Materiaali ja menetelmät	1
4.	Tulokset	1
4.1	Syväjärven suunniteltu kaivosalue	2
4.2	Leviäkankaan suunniteltu kaivosalue	3
4.3	Läntän suunniteltu kaivosalue	4
5.	Yhteenveto ja johtopäätökset	6
6.	Lähde- ja kirjallisuusluettelo	6

LIITTEET

Liite 1. Syväjärven suunniteltu kaivosalue ja maastokäynnin kohteet

Liite 2. Leviäkankaan suunniteltu kaivosalue ja maastokäynnin kohteet

Liite 3. Läntän suunniteltu kaivosalue ja maastokäynnin kohteet

1. JOHDANTO

Keliber Oy etsii Pohjanmaalla litiumrikkaita spodumeenipegmatiittiesiintymiä ja yhtiöllä on useita valtauksia Keski-Pohjanmaalla. Ramboll Finland Oy on tehnyt Keliber Oy:n toimeksiannosta liito-oravaselvityksiä Kaustisen kirkonkylän koillispuolella sijaitsevilla suunniteluilla kaivosalueilla.

2. TAUSTA

Liito-orava (*Pteromys volans*) kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeihin ja on täten erityisesti suojeltu laji niin Suomessa kuin koko EU:n alueella. Liito-orava on Suomen kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym. 2010) valtakunnallisesti uhanalainen laji (uhanalaisuusluokka: vaarantunut, VU). Suomen luonnonsuojelulain mukaan liitteeseen IV kuuluvien eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Kiellosta voidaan poiketa ainoastaan luontodirektiivin 16 artiklan mukaisilla perusteilla. Poikkeusluvista päättää alueellinen ELY-keskus.

Liito-orava elää varttuneissa, kuusivaltaisissa metsissä, joissa kasvaa sekapuustona lehtipuita, haapaa, koivua ja leppää (Hanski 2006). Lajin pesä on useimmiten vanhassa tikankolossa tai vanhassa oravan risupesässä. Hanskin (2006) mukaan aikuisen naaraan elinpiiri on kooltaan yleensä vähintään 4 ha. Noin neljä hehtaarin alueen voidaan katsoa olevan sopivan elinympäristön koon minimivaatimus. Lisäksi alueella pitäisi olla tarpeeksi reviierejä elinvoimaisen kannan ylläpitämiseksi. Liito-oravan taantumisen yleisin syy on tehokas metsätalous (sopivien elinympäristöjen puuttuminen) sekä elinympäristöjen pirstoutuminen.

3. MATERIAALI JA MENETELMÄT

Liito-oravaselvitysten tarkoituksena on kartoittaa selvitysalueen liito-oravaesiintymät sekä kirjata ylös lajille soveltuvat metsäalueet, kuten varttuneet tai vanhat kuusi-lehtipuusekametsät. Potentiaaliset esiintymisalueet arvioitiin ennakkoon ilmakuviin sekä karttojen perusteella. Kuviot tarkistettiin ja inventoitiin maastokäynnillä 2.6.2014.

Liito-oravaselvitysten tekemiselle suositeltava aika on maaliskoukokuussa, jolloin lajille ominaiset ulostepapanat ovat selvimmin havaittavissa liito-oravan ruokailu- ja pesimäpaikoiksi sopivien järeiden puiden ja puuryhmien tyvillä. Tämän selvityksen maastotyöt tehtiin kesäkuun alussa. Ajankohdan katsotaan kuitenkin olevan vielä sopiva selvityksen tekemiselle, koska talviset ulostepapanat eivät todennäköisesti olleet silloin vielä ehtineet lahoamaan. Papanoita, syönnösjälkiä sekä virtsajälkiä etsittiin järeiden kuusten, haapojen ja koivujen tyviltä. Samalla etsittiin kolopuita ja risupesä eli liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

4. TULOKSET

Ilmakuva- ja karttatarkastelun perusteella arvioitiin mahdollisia liito-oravan elinympäristöjä eli metsä-alueita, joilla on sopivan vanhaa kuusista ja lehtipuista koostuvaa puustoa. Tällaisia alueita arvioitiin sijaitsevan Syväjärven ja Leviäkankaan suunnitteluilla kaivosalueilla, niiden ympäristössä sekä Längän hankealueen koillispuolella. Hankealueiden Rapasaari ja Outovesi metsät arvioitiin sopimattomiksi liito-oravan elinympäristöiksi. Liito-orava ei viihdy hakkuu- aukoissa, nuorissa tai tiheissä talousmetsissä eikä männiköissä.

4.1 Syväjärven suunniteltu kaivosalue

Syväjärven alueella tarkasteltiin Ruohojärvenojan varrella kasvavan kuusikon liito-oravatilannetta (vrt. kartta liitteessä 1). Metsikön lounais- ja koillispuolella on tehty hakkuita, mutta ojan varrelle jätetyllä kaistaleella kasvaa nuorehkoa sekä varttunutta kuusta sekä koivua. Alueella ei havaittu jälkiä liito-oravasta eikä lajille sopivia pesäpuita.

Kuva 1. Ruohojärvenojan painanteessa kasvava kuusikko.

Syväjärven hankealueen itäpuolella kasvaa varttunutta kuusimetsää. Metsässä ei havaittu jälkiä liito-oravasta. Syynä voi olla lehtipuiden sekä kolopuiden vähyys kyseessä olevalla metsäkuviolla.

Kuva 2. Syväjärven kaivospiirin itäpuolella sijaitsevaa kuusikkoa.

Hankealueen lounaispuolella sijaitsevalla Hautakankaalla havaittiin metsäkuvio, joka olisi mahdollinen elinympäristö liito-oravalle. Kyseessä olevassa kuusi-mänty-haapa-koivu sekametsässä on muutamia vanhoja haapoja, joista yhdessä on liito-oravalle sopiva pesimis- ja levähdyspuu (kolopuu, kuva 3). Kuviossa ei havaittu papanoita tai muita jälkiä liito-oravasta. Mahdollisesti lajin elinympäristöksi sopivan alueen pieni koko sekä eristyneisyys muista sopivista alueista ovat syynä liito-oravan puuttumiseen alueella. Kuvio rajoittuu hakkuuaukkoon, taimikkoon sekä tiheähkään kuusivaltaiseen talousmetsään.

Kuva 3. Syväjärven suunnitellun kaivospiirin lounaispuolelle sijoittuvalla Hautakankaalla on pienehkö metsäkuvio, jossa on liito-oravalle sopiva pesintäpuu sekä vanhahkoa kuusi-lehtipuusekametsää.

4.2 Leviäkankaan suunniteltu kaivosalue

Leviäkankaan hankealueella tarkasteltiin Leviäkankaan liito-oravatilannetta, tarkastellut alueet on esitetty liitteen 2 kartalla. Leviäkankaan kangasmetsä on varttunutta mänty-kuusi sekametsää. Puuston koostumuksen sekä kolopuiden puuttumisen vuoksi sen ei arvioitu olevan potentiaalinen elinympäristö liito-oravalle.

Harijärvenojan varren metsä on Leviäkankaan kohdalla nuorehkoista ja varttuneista puista koostuvaa kuusi-koivu sekametsää. Kuviossa ei havaittu jälkiä liito-oravasta.

Kuva 4. Harijärvenoja ja sen ranta-alueella kasvava kuusikko.

Suunnitellun kaivosalueen eteläosassa sijaitsevalla Pitkäkapulaporras -nimisellä kankaalla kasvaa kuusivaltaista ja pääosin varttunutta metsää. Kuviossa ei havaittu jälkiä liito-oravasta. Kuvio ei ole erityisen sopiva liito-oravahabitaatiksi, koska siinä esiintyy vain vähän lehtipuita, sopivia pesimäpuita (kolopuita) ei havaittu ja kuvio on melko pienalainen.

Lisäksi tarkasteltiin liito-oravan esiintymistä hankealueen koillispuolelle sijoittuvalla Veivarinsaaren pienellä kuusivaltaisella metsäkuviolla. Metsäkuvio ei ollut sopivaa elinympäristöä liito-oravalle.

Kuva 5. Veivarinsaaren lounaisosan kuusikko on liian voimakkaassa metsätaloustössä ollakseen sopiva elinympäristö liito-oravalle.

4.3 Läntän suunniteltu kaivosalue

Läntän hankealueella tarkasteltiin liito-oravatilannetta liitteessä 3 esitetyn kartan mukaisella alueella. Läntän suunnitellun kaivosalueen koillispuolella sijaitsevan Pykälikön kuusikossa ei havaittu jälkiä liito-oravasta. Metsäkuvion arvioidaan olevan liian voimakkaassa metsätaloustössä ollakseen sopiva elinympäristö liito-oravalle.

Kuva 6. Suunnitellun kaivosalueen Lántán koillispuolinen Pykälíköń kuusimetsä on suurimmaksi osaksi liian nuori ja tiheä ollakseen sopiva elinympäristö liito-oravalle.

Kuva 7. Pykälíköń metsässä esiintyy paikoin varttunutta kuusta ja koivua, mutta alueella ei havaittu liito-oravan pesimäpuiksi sopivia vanhoja puita ja kolopuita.

5. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Keliber Oy:n kaivoshankkeen yhteydessä selvitettiin Kaustisen taajaman koillispuolella sijaitsevien hankealueiden Syväjärvi, Leviäkangas, Outovesi, Rapasaari ja Länttä sekä niiden lähialueiden liito-oravatilannetta. Selvitystyö aloitettiin ilmakuva- ja karttatarkastelulla, jonka avulla tunnistettiin mahdollisia liito-oravalle sopivia metsäalueita Syväjärvellä, Leviäkankaalla ja Läntässä. Näille kohteille tehtiin maastokäynti 2.6.2014.

Suurin osa hankealueiden metsäkuvioista on puustorakenteeltaan ja metsätyypiltään liito-oravalle soveltumattomia elinympäristöjä. Pienehkö alue, jossa on liito-oravalle sopivaa tarpeeksi vanha kuusi-lehtipuusekametsää sekä ainakin yksi kolopuu löytyi Syväjärven hankealueen lounaispuolelta. Alueella ei kuitenkaan tehty havaintoja lajin ulostepapanoista, syömisjäljistä tai virtsanjäljistä.

Lajin kannalta soveltuvien elinympäristöjen pirstoutuminen ja laikuittainen esiintyminen on pääsääntöisesti seurausta alueen metsätaloustoimista.

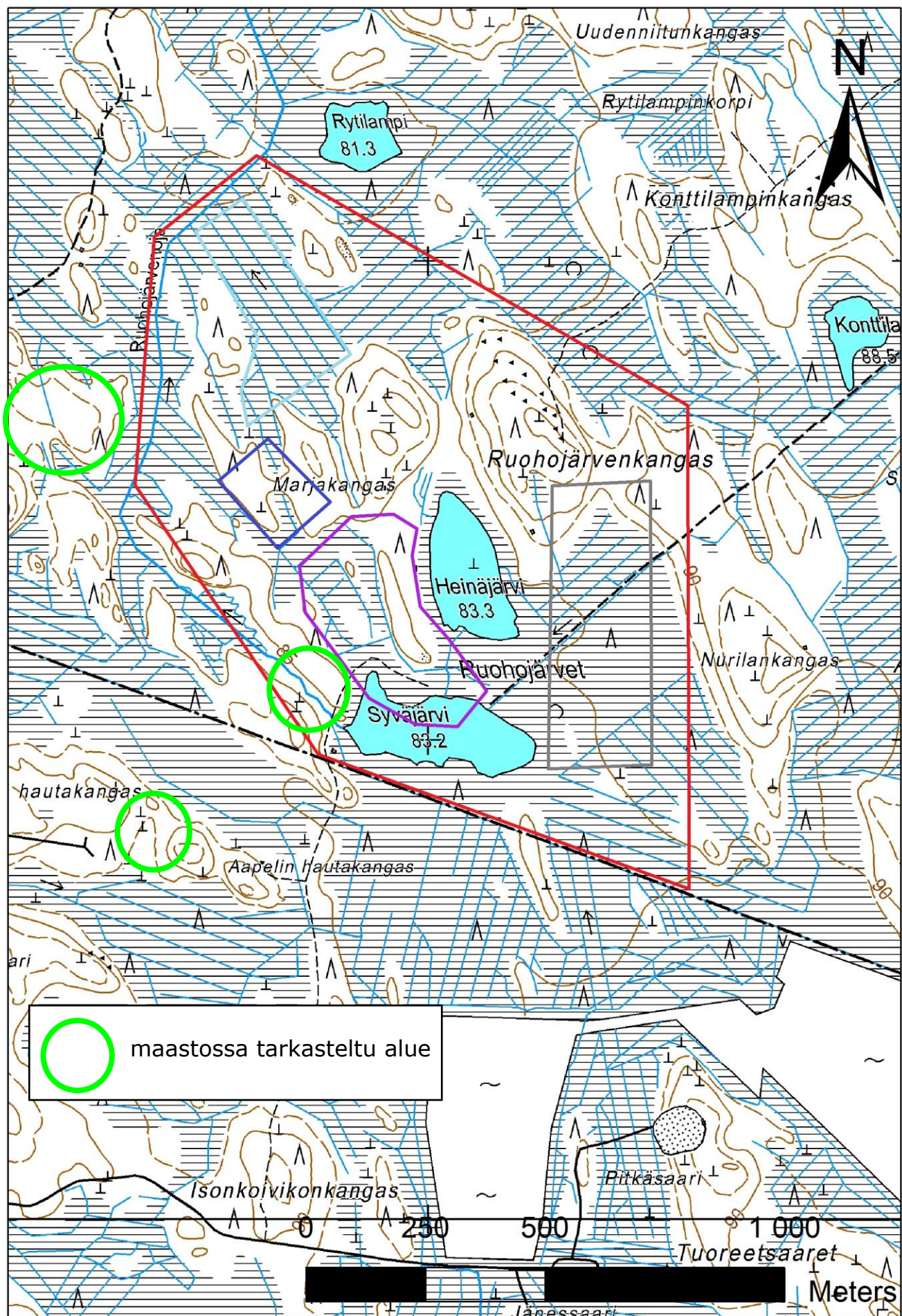
Tehtyjen havaintojen perusteella voidaan arvioida liito-oravan esiintyminen suunniteluilla kaivosalueilla Syväjärvi, Leviäkangas, Outovesi, Rapasaari ja Länttä sekä niiden lähiympäristöissä epätodennäköiseksi.

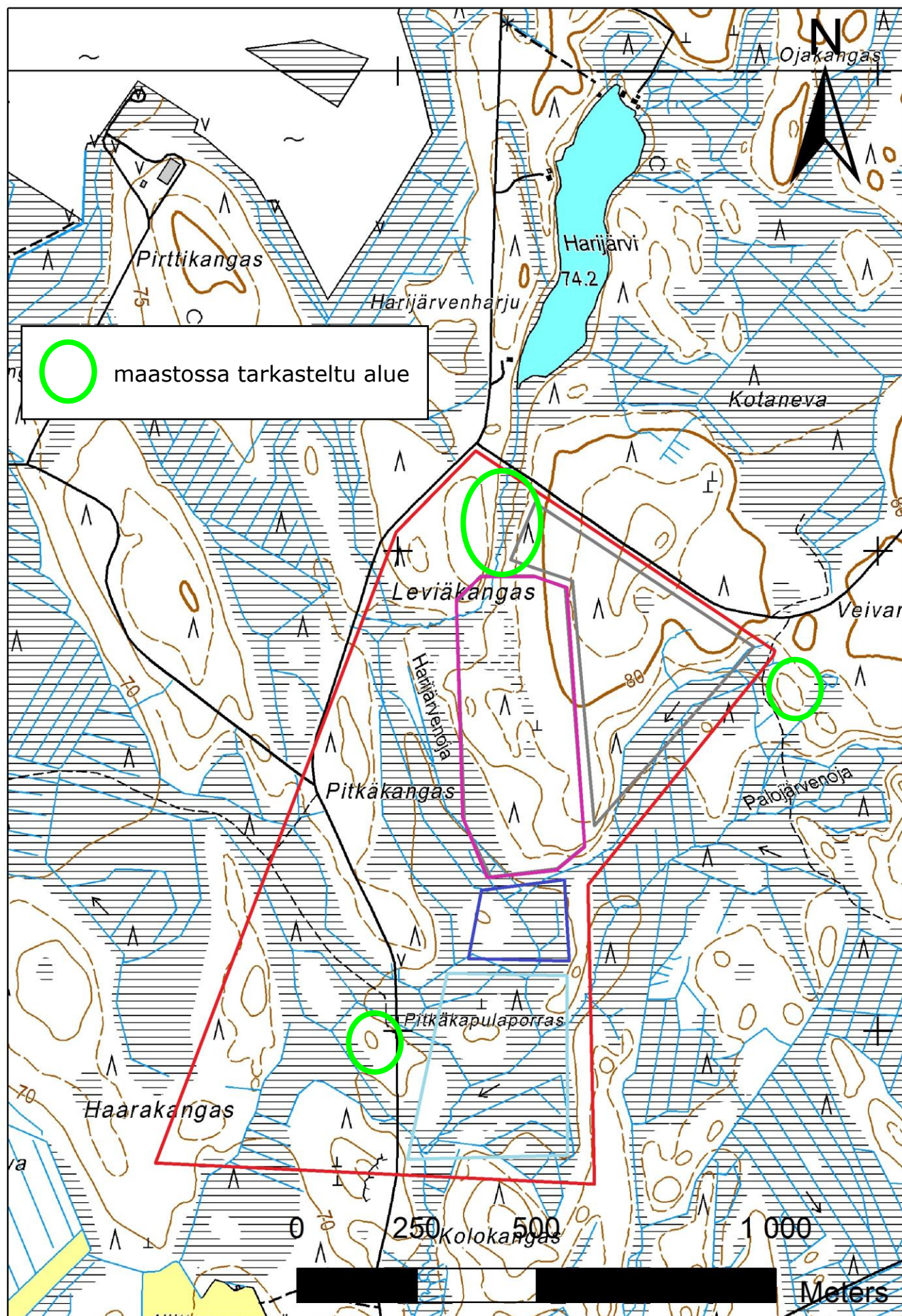
6. LÄHDE- JA KIRJALLISUUSLUETTELO

Hanski, I.K. (2006) Liito-oravan *Pteromys volans* Suomen kannan koon arviointi. Loppuraportti. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Helsingin yliopisto

Maanmittauslaitos (2014). Maanmittauslaitoksen maastotietokannan avoin tietoaaineisto sivuilla <https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi>

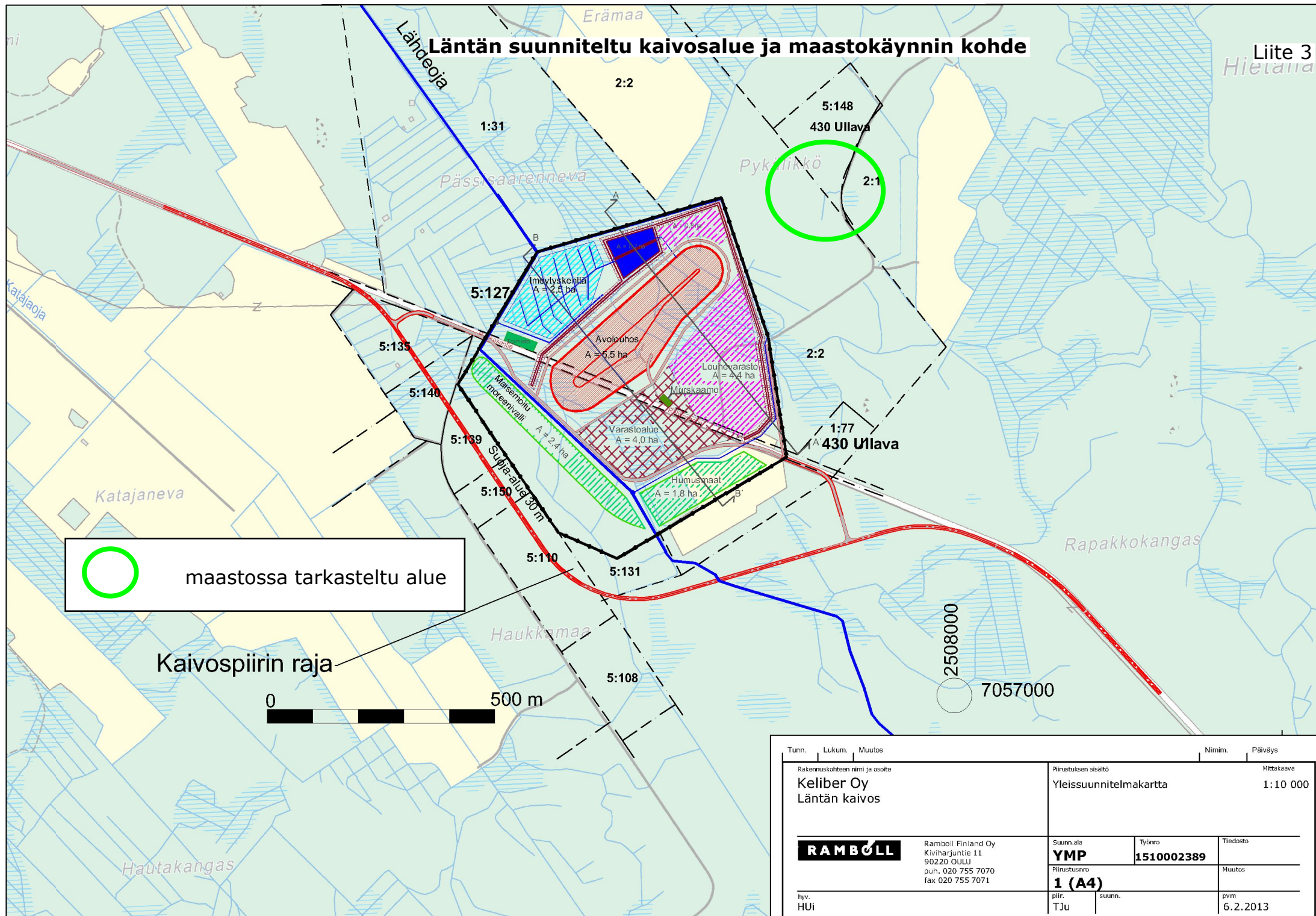
Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J., Nironen, M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 724, 113s.

Läntän suunniteltu kaivosalue ja maastokäynnin kohde

Liite 3
Hietana

Tunn.	Lukum.	Muutos	Nimim.	Päiväys
Rakennuskohteen nimi ja osoite			Mittakaava	
Keliber Oy Läntän kaivos			Yleissuunnitelmakartta 1:10 000	
Suunn.ale			Työnro	Tiedosto
YMP			1510002389	
Piiustusno			Muutos	
1 (A4)				
hyv.	plir.	suunn.	pvm	
HUI	TJu		6.2.2013	